

«ХОЛОДНИЙ ЯР» :
ПРОГРАМА ФЕСТИВАЛЮ
НЕСКОРЕНОЇ НАЦІЇ

3

РЕФЕРЕНТ ГОЛОВНО-
КОМАНДУВАЧА УПА
ЖИЛА В ХРИСТИНІВЦІ

6

КОРСУНЧАНИН,
ЩО ЗДОЛАВ
МОСКОВИТІВ

7

Козацький край

№7 (81)
17 червня 2016 р.

ЗГАДАЙМО СЛАВУ КОНОТОПА!

У ЧЕРВНІ 1659 РОКУ В БИТВІ ПІД
КОНОТОПОМ КОЗАЦЬКІ ПОЛКИ
ГЕТЬМАНА ВИГОВСЬКОГО УЩЕНТ
РОЗБИЛИ МОСКОВИТІВ І ПОГНАЛИ
ЇХ ЗА МЕЖІ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ...

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

НАСТАВ ЧАС ЗБИРАТИ РОЗКИДАНЕ КАМІННЯ...

Днями довелося побувати на Городищині – заодно заїхав до глухого яру біля Млієва, де майже сотню років тому, порубані більшовицькими шаблями, загинули троє дівчат – зв'язкові українських повстанців. Ярина Плигач, Якилина Пелюхно і Ольга Осадча носили їсти козакам отамана Голого з так званої Мліївської республіки: дві – братам, одна – коханому. За те їх окупантами і вбито...

Журналіст і краєзнавець Володимир Чос, якому я з нагоди Дня журналіста під час тієї ж поїздки до Городища вручив від імені голови ОДА Юрія Ткаченка відзнаку «Холодний Яр», записав цікаву історію життя рідні однієї із загиблих дівчат. Йому її розповів житель села Орловець Володимир Плигач – племінник загиблої Ярини Плигач.

Процитую безцінне свідчення Володимира Плигача дослівно: «Коли червоні взяли Мліїв під свій контроль, мій батько Іван Андрійович разом з іншими голівцями був у лісі. А дівчата, в тім числі і його сестра, а моя тітка Ярина, понесли їм їсти. Там їх і побили. Кажуть, що Ярина вродлива була, чорнява, з косою до пояса...

Після війни до нас на Заводище приїжджав якийсь озброєний вершник і забрав батька та погнав поперед себе. Про це довідався батьків брат Сергій та й наздогнав їх. Під Кучерову гору кінь ішов повільно, то дядько підкрився і оглушив того вершника залізною частиною від гребки. Після цього батько встиг ще одружитися і прижити шістьох дітей (я народився 1935 року). Якийсь час він працював на Донбасі, і якби там залишився, мабуть, зла доля його обминула б. Але ж він повернувся до сім'ї... І на початку осені 1937 року, коли возив з поля снопи, його забрали, а де поділи, ніхто не знав. Мати навіть у розшук подавала. Пізніше довідалися: йому дали 10 років таборів за те, що воював за Голого. В неволі він і згинув, й жодної звісточки нам не подав.

Хотіли заарештувати й мого дядька Зінька. Та кажуть, що він відкупився дідовим золотом. Дід мій був кравцем, шив кожухи і наскладав того золота ще до революції. Я теж зазнав утисків, як син «ворога народу». Лише через півстоліття відтоді, як батька не стало, прийшло нотаріально завірене повідомлення, що він не винен, не скоїв ніякого злочину і був реабілітований».

Зверніть увагу – на одному лише прикладі цієї родини можна бачити трагедію цілої української нації. Звірине нутро одвічних ворогів України проявлялося у кожній дрібниці: у вбивстві беззбройних дівчат, у знищенні в таборах батька шістьох дітей, у переслідуванні навіть тих дітей...

Московити добре знали, що вони чужі на окупованій землі України, тому й поводитися як загнані звірі – а за те отримували хто повстанську кулю, а хто – просто по потилиці залізною від селянської грабки, як той окупант під Кучеровою горою...

Днями Черкаська обласна рада нагадала Генпрокуратурі і Верховній Раді України, що пора б вже реабілітувати холоднорців та інших повстанців, які боролися за волю України, за її державність. На 25-у році Незалежності цього досі не зроблено!

Восени 1923 року, перебуваючи у застінках московських більшовиків, Іван Савченко, більш відомий як отаман Нагірний з Вереміївки, що на Чорнобаївщині, написав листа своїм рідним, у якому були рядки про тюремне життя, «де прийшлося бути відірваним від всього, де пришлось забути про всю красу природи, бо із-за високих камінних стін видно тільки одне голубе небо, яке теж казалось немилим без земної природної краси, широких степів з пахучими квітками та садками та широкого луку над батьком-Дніпром... Доживати останні дні, яких вже не так багато осталося, тяжко до безкраю».

Ви страждаєте... за те, що я мав щире і правдиве серце, щиро поважав свій рідний край і нарід й з одвертою душою пішов боронити його...

Історія колись скаже, хто я був і де дівся...

Де подівся отаман – відомо: його розстріляли ті, хто надовго відняв у цілого народу його землю і волю. Настав час і чітко сказати, ким був кожен із українських повстанців для історії свого народу, який і досі, через майже століття, воює з тим самим ворогом.

Час збирати розкидане колись каміння – воно має бути в підмурівку українського Храму Незалежності...

10 червня виповнилося 65 років Василю Шкляру - уродженцю Черкащини, письменникові, якого називають «батьком українського бестселера».

Василь Шкляр – один із найуспішніших українських письменників. Його твори постійно перевидають. Найуспішнішим став його роман «Чорний Ворон». Розповідь про холоднорського отамана, що боровся проти радянської влади, перевидавана більше 20 разів, сумарний наклад її – чверть мільйона примірників, для нинішнього українського книжкового ринку космічні цифри. Кожна нова книжка Шкляра стає бестселером за українськими мірками.

Самого письменника давно сприймають як одного з лідерів думок сучасної України. При тому, що Шкляр відомий досить різкими націоналістичними поглядами. Його позиція щодо майбутнього України чітка: державна мова – українська, Крим – кримськотатарський, а долю тимчасово окупованих територій повинні вирішити військові. Він активно «втручається» в політику і демонструє власну позицію. Приміром, нещодавно його, одягненого у футболку з написом «Азов», бачили серед учасників ходи за військове вирішення проблеми Донбасу під Радою. У розмові з виданням nv.ua Шкляр розповідає, якою бачить сучасне і майбутнє України.

Про мову й іноземців у владі

Нам потрібна своя дуже міцна гуманітарна політика. Нам треба зробити, щоб без української мови не можна обійтися було в Україні, так, як в усіх цивілізованих державах без рідної мови.

Можна запрошувати іноземців у уряд, але за умови: «Людино добра, даємо тобі півроку вивчити українську. Не заговориш – до побачення. Такий у нас закон. Ми тебе дуже любимо, ми тобі даємо підйомні, квиток на дорогу. Не хочеш мови вивчати, не хочеш її знати, не любиш, значить, у тебе отут [показує на груди] стоїть бар'єр». Повністю мови він не вивчить. Але для того, щоб спілкуватися в Уряді, з підлеглими, досить 200 слів. Це можна вивчити за тиждень. Я, граючи в карти з вірменами, вивчав цілі блоки розмовні за одну ніч. Тільки подивившись десяток фільмів українською мовою, можна нею заговорити. Зросійщена Україна нікому не цікава. Це просто болото, яке нікому не потрібно як духовна субстанція. Вона цікава тільки Росії як розширення власного російського світу, власного простору.

Про українську державність

Україна буде тільки в тих межах, де буде територія її духу, її культури, її інформаційний простір, її мова, все решта – умовно. Це квазіРосія. І хай вона навіть цивілізовано вище стоятиме, але Росію не це цікавить. Росію цікавить їхній вплив, їхня мова, і саме за мовою йде розширення території.

Я вважаю, що в XXI сторіччі сила держави вимірюється не стільки квадратними кілометрами, а власним простором. Якщо ми втратимо землю, яка несе нам тільки регрес, на якій живуть люди, які нас ненавидять – то мені така територія не потрібна. А якщо хтось скаже: ні, ми завоюємо, ми здобудемо, тоді, вибачте, треба відмовитися від демократії. Тоді треба встановлювати диктатуру націоналістичного уряду, націоналістичного президента, і тими методами повертати справедливості.

Про Холодний яр, повстанську боротьбу і нову книгу

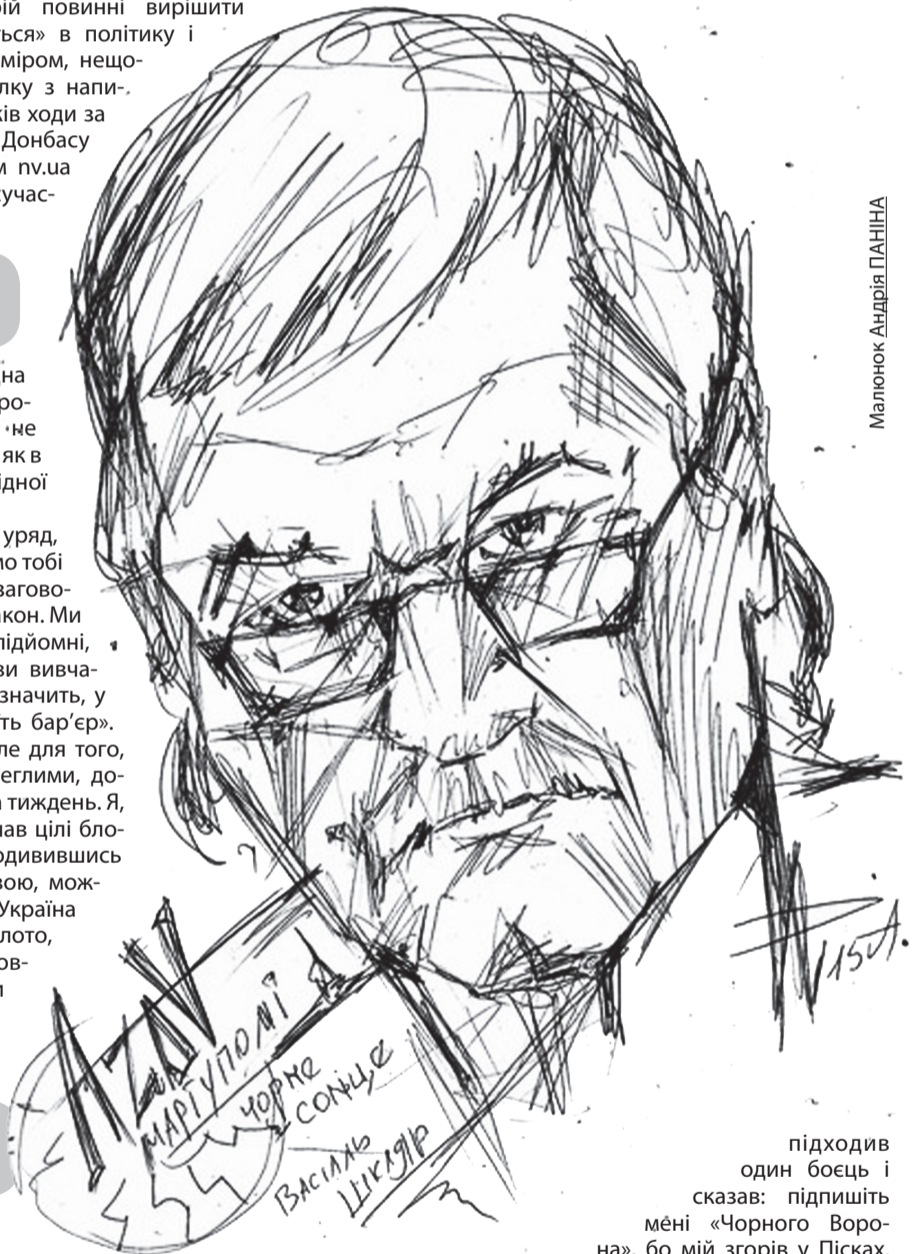
Мого діда називали бандитом, я допитувався своїх родичів, хто він був, мені до пуття ніхто нічого не пояснив, до пуття цього не знали і не розуміли. Батьки оберігали

дітей від того, щоб вони зайвого ніде не говорили. Сусіди, односельці казали: та твій дід був бандитом, але потім я дізнався, що дід був старшиною армії УНР, що він був вчителем. Тоді викликає подив: чому в «бандити» пішли вчителі, просвітники, лікарі, цвіт нації, а всілякі пролетарі були «позитивними»?

Я дуже глибоко переживав холоднорську історію, я собі записав у 90-х роках написати книжку про Холодний Яр, сказав, що це буде книга мого життя. Вона мені вдалася, на щастя. І це справді книга мого життя.

Ту сторінку викинули, викреслили, випалили з нашої пам'яті. Україножери – міністри за часів Януковича – казали, що тут радянську владу зустріли заледве не з хлібом-сіллю, що повстанська боротьба – це чисто західне явище, що, мовляв, там не такі трохи українці. А це велика брехня, і я мусив це написати цікаво, щоб про це дізнались багато людей.

«Чорний Ворон» з'явився вчасно. Він написаний дуже чесно, відверто, можливо, вперше у цій книжці речі названі своїми іменами. Роман читають на війні. До мене

Малюнок Андрія ПАНІНА

підходив один боєць і сказав: підпишіть мені «Чорного Ворона», бо мій згорів у Пісках.

Інший хлопчина казав, що на цю книжку ставали в чергу і давали пачку цигарок, щоб швидше взяти. Можливо, з художньої точки зору я напишу і кращий роман, але такого резонансу, як «Чорний Ворон», думаю, не матиме жодна книжка. «Чорний Ворон» перелетів океан, він виданий у Бразилії португальською мовою, він перекладений англійською мовою, словацькою, і ще, я думаю, він політає багато. Мене тішить, що «Чорний Ворон» буде екранізований [роман екранізує телеканал 1+1]. Якщо екранізація вдасться, то це і фільм буде найрезонансніший. Цього року починаємо зйомки...

Я взагалі думав, що не писатиму про повстанський рух, бо я висловився сповна в «Чорному Вороні». Але зринула дівчина ця, вже жіночий образ, і я зрозумів, що можна подивитися на цей час під іншим кутом зору, очима отаманши Марусі...

А мій новий роман буде про Українську повстанську армію. Це ланка тієї самої боротьби українців за свою волю. Власне, холоднорці передали свій дух, свою легенду упівцям, упівці просто продовжили цю боротьбу через певний час...

ВОДНОЧАС У ДЕКІЛЬКОХ КРАЇНАХ СВІТУ ПРОЙШЛИ АНТИПУТІНСЬКІ АКЦІЇ

10-11 червня у Канаді, США та цілому ряді країн Європи, включно з Україною, пройшла акція "Стоп, Путін! Стоп, війна!"

Організатори акції зверталися до українців по всій планеті:

"Ми хочемо зупинити вбивство нашого народу! Гинуть не тільки військовослужбовці: мирне населення і діти також страждають від регулярних артобстрілів. Наше серце болить: не можемо спокійно спостерігати за тим, що відбувається. Наша совість не дозволяє стояти осторонь. Багато різних громад з різних країн приєдналися до демонстрації. Ми впевнені в тому, що можемо зупинити агресію Росії проти України. Просимо підтримати нас, принаймні, вийти і стати поруч, щоб продемонструвати свою незгоду з політикою Росії. Ми сподіваємося на підтримку всіх, хто хоче зберегти життя українців у Донбасі. Після демонстрації кілька активістів в Німеччині навіть готові розпочати голодування..."

На фото – акція «Стоп,Путін!» в Черкасах

ФЕСТИВАЛЬ «ХОЛОДНИЙ ЯР»

**СТАРТУЄ
У ПЕРШІ
ДНІ
ЛИПНЯ**

1-3 липня 2016 року в урочищі Холодний Яр, у селі Грушківка Кам'янського району Черкащини пройде Фестиваль нескореної нації «Холодний Яр».

"Холодний Яр" є молодіжним всеукраїнським фестивалем, основна мета якого виховання молоді в національно-патріотичному дусі. Однією з важливих складових фестивалю є музична програма, в її рамках виступатимуть популярні українські виконавці та гурти.

Програма фестивалю наповнена різноманітними заходами, зокрема: екскурсійними турами, ярмарками, вечірньою поезією, спортивними змаганнями, реконструкціями, зустрічами-дискусіями з відомими суспільними та політичними діячами. На весь час фестивалю буде організовано діяльність наметового містечка. Крім цього кожен бажаючий зможе зробити свій внесок до акції зі збору грошових коштів для військових, які воюють на сході України.

Програма фестивалю:

1 липня 2016 року

- 9.00 – 13.00 – приїзд учасників, таборування
- 14.00 – відкриття 1-го фестивального дня (знайомство з ведучими, програмою фестивалю, планами на день)
- 14.00 – 17.00 – початок Турніру з міні-футболу за кубок «Холодного Яру»
- 15.00 – 17.00 – Hand-made майстер-класи
- 17.00 – 18.00 – Літературний Наступ (запрошено Сашка Лірника)
- 18.00 – 20.00 – Бандерівські читання (Юрій Сиротюк)
- 20.00 – 23.00 – розпалювання Холодноярської Ватри – акустичний концерт (Piano Extremist, Антон Стрілець (hang), Живосил Лютий та виступи бардів (Святослав Бойко (гурт «Широкий Лан»), дует «Шарж» та ін).
- 23.00 – 24.00 – Кінопоказ («Спадок нації»)

2 липня 2016 року

- 09.00 ранкові тренування – Пілатес та Функціональний тренінг
- 10.00 – відкриття другого фестивального дня (знайомство з програмою на день)
- 10.00 – 14.00 – екскурсії Холодним Яром
- 10.00 – 13.00 – Турнір з міні-футболу за кубок «Холодного Яру»
- 11.00 – 13.00 – Військово-патріотичні майстер-класи
- 10.00 – 13.00 – Hand-made майстер-класи
- 12.00 – 16.00 – функціонування Дитячого Майданчику
- 12.00 – 15.00 – Літературний Наступ («Дух нації» – Юрій Руф, Ігор Бойчук, Ігор Климович, Василь Шкляр)
- 15.00 – 17.00 – гутірки (Олег Петренко, Андрій Ілленко та ін.)
- 17.00 – 19.00 – Історичний майданчик Українського інституту національної пам'яті
- 19.00 – 23.00 – Музична частина:
- 19.00 – 19.40 – Колір Ночі
- 19.40 – 20.20 – Hasrud
- 20.20 – 21.00 – Go-A
- 21.00 – 22.00 – Тінь Сонця
- 22.00 – 23.00 – Кому Вниз
- 23.00 – 02.00 – Ніч кіно («Легион», «Холодний яр. Воля України або смерть», «Хроніки УПА»).

3 липня 2016 року

- 09.00 – ранкові тренування Пілатес та Функціональний тренінг
- 10.00 – відкриття третього фестивального дня
- 10.00 – 13.00 – екскурсії Холодним Яром
- 11.00 – 13.00 – Військово-патріотичні майстер-класи
- 12.00 – 19.00 – функціонування Дитячого Майданчику
- 12.00 – 14.00 – Літературний Наступ (Злата-Зоряна Паламарчук, Сергій Пантук, Любка Дереш)
- 14.00 – 15.00 – фінал Турніру з міні-футболу за кубок «Холодного Яру»
- 15.00 – 17.00 – гутірки (Ботнар, Доній та ін.)
- 17.00 – 19.00 – Історичний майданчик Українського інституту національної пам'яті
- 19.00 – нагородження переможців Турніру з міні-футболу за кубок «Холодного Яру»
- 19.20 – 22.50 – Музична частина
- 19.20 – 19.40 – Простір
- 19.40 – 20.10 – Точка Опори
- 20.20 – 20.40 – Проти Течії
- 20.40 – 21.40 – Zatozcka
- 21.40 – 22.50 – Kozak System
- 22.50 – закриття фесту

У ХОЛОДНОМУ ЯРУ ВСТАНОВИЛИ МЕМОРІАЛЬНИЙ ЗНАК НА БРАТСЬКІЙ МОГИЛІ ПОВСТАНЦІВ

Меморіальний знак на братській могилі чотирьох гайдамаків Холодного Яру відкрито 11 червня у селі Мельники Чигиринського району Черкащини.

Встановлено та викарбувано в камені імені чотирьох українських повстанців, закатованих більшовиками майже століття тому. Героїв-холодноярців звали: Петро Токовенко, Прохор Деркач, Руденко (ім'я не з'ясоване) та Гаврилко "Полтавець".

Під рясним дощем прозвучали слова тих, хто прийшов вклонитися пам'яті патріотів – Олега Куцина з "Карпатської січі", Юрія Сиротюка зі "Свободи", Олега Островського – очільника "Вільного козацтва Холодного Яру" і департаменту культури Черкаської ОДА. До небес, звідки лився дощ, полинула пісня кобзаря Тараса Силенка – про героїв минулого і про долю українську...

Ярослав ЗВЕНИГОРА

Фото Олега ОСТРОВСЬКОГО

Цитата номера

14 червня виповнилося 125 років від часу народження командира корпусу Січових Стрільців, коменданта Української Військової організації, першого провідника ОУН полковника Євгена Коновальця.

«Козацький край» вирішив нагадати висловлювання легендарного ідеолога українського націоналізму, які стали крилатими:

«У вогні перетоплюється залізо у сталь, у боротьбі перетворюється народ у націю».

«Воли українського народу до самостійного життя не знищать ні ворожі тюрми, ні заслання, бо Україна є нездобутним bastionом героїв і борців».

"Прийде час, коли не словами будемо з'ясовувати суть невмірущої стрілецької ідеї."

Боець УНСО «Британець» з бою виніс у руках... власне роздроблене обличчя

Юрій СТРИГУН
www.viche.ck.ua

Боець батальйону УНСО Юрій Шумейко повернувся додому в Лісове на Тальнівщині після тривалого лікування. Взимку на посту "Спартак" біля шахти "Бутівка" йому роздробило обличчя. Лікарі 11 годин боролися за його життя. Вставили в лоб титанову пластину. Восени до Києва приїдуть хірурги із Канади. Робитимуть Юрію нову пластику обличчя.

У центрі села зустрічаємо чоловіка в тільняшці: "Від магазину повертає наліво. Там побачите старий "Мерседес" у дворі. Ото Юркова хата", - каже.

Юрій виходить у спортивних штанях, капцях на босу ногу й військовому кітелі з шевроном УНСО. На погонах – дві лички. Одна червона, інша чорна. Збоку – значок у вигляді двох прапорів – українського і канадського.

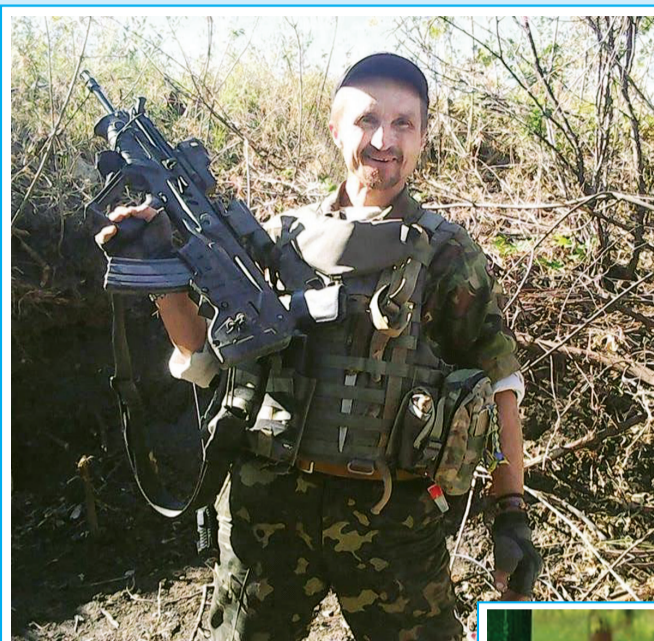
"Це Елізабет мені прикріпила, - каже. "Провідувала всіх, кого беруться оперувати канадські лікарі".

Присідає на широку гойдалку. "Це я сам зробив. Ще до війни. Он бачите, два іграшкових млинки із колод. А там далі собача будка із зрубу. Я все вмію робити".

Юрій пішов на війну в 2015 році. "Не міг сидіти вдома, коли на Україну напали. Через військкомат іти було дуже довго. Пішов у добровольчий батальйон ОУН. Місяць позаймалися – і на фронт.

Тоді комбат мене запитав, чи не хочу повоювати в самому пеклі? А чого ні?

Пішов у шахту "Бутівка". Від нашого поста до позицій сепарів – 70 метрів. Ми інколи підбиралися на відстань до 30 метрів. Кілька разів заходили в тил. Нас

що влучив. На ранок знайшли лише руку й ногу. Інколи ставимо на розтяжки фугаси. Як підриваються, навіть залишків тіла не залишається. Лише воронка".

Солдат згадує, що наодинці любив ходити на найважчі завдання.

"Якось сидів у секреті й виявив ворожу групу. Йшли до нас на диверсію. Передає рацією пацанам. Ті їх розстріляли. Полонених часто брали. І чеченців, і бурятів. Відправляли в СБУ в тил. Жили в жахливих умовах. Особливо важ-

сепари боялися страшно. Підкрадемося, насилаємо із ручного протитанкового гранатомета й назад", - розповідає він.

Із будинку виходить 13-річний Іван – син Юрія. Сідає біля батька й слухає.

"Я кілька разів викликав на бій їхнього Гіві – не з'явився. Гіві може лише над полоненими знущатися. На чесний бій вийти боїться. Вони знають, що тут стоять люди ідейні. Ні чеченів, ні бурятів не злякаються. В бою взагалі страху немає. Думаєш не про те, що тебе вб'ють, а про те, як би зайняти кращу позицію. Сердишся, коли невлучно стріляєш. Намагаєшся знищити ворога. Як ото шкідника.

У мороз, буває, упрінеш, ніби машину з вугіллям розгрузив.

До нас колись залізла одна диверсійна група. Хлопці виявили, передали рацією мені. Я стрельнув трасерами. Точно знав,

ко, коли сніг розтає. Тоді до нас у бліндаж затікала чималенька річечка.

Найвищим задоволенням було вискочити на дах бліндажу і під прицілом у снайперів почистити сніг.

На новий рік насипали сепарам із гранатомета. Із 30 метрів шість разів пальнули із гранатомета. Кілька днів нас не обстрілював ніхто", - згадує він.

Якось в окоп до наших хлопців упала нова російська міна із запалом.

"Ми не зрозуміли спочатку, а потім ледве встигли розбігтися, як вона бабахнула. На вигляд – граната, а вибух, як від міни".

Юрій згадує свій останній бій. "Я був на куполі – башті із танка з численними бійницями. Коригував вогонь. Потім не стримався і сам захотів постріляти. Кладеш на метал автомат, а звук іде, ніби з крупнокаліберного кулемета "Утьос" стріляєш. Мене почали засипати пострілами із автоматичного гранатомета. Остання думка була – залягти.

Хлопці потім розповідали, що після бою вийшов звідти, а обличчя в руці несучи, бо звисає.

Направили до Селідового. Останнє, що пригадую, - як різали ножицями гімнастерку... Звідти – вертольотом у Дніпро. За кілька днів літаком – до Києва. Там морду збирали, титанову пластину в лоб вставили. Полежав – і на реабілітацію. Почав підтягуватися на ліжку. Лікар каже, що мені пора додому. Праве око зараз геть не бачить. Лікарі кажуть, що всихає. Але то пусте. Я з обох рук вмію стріляти. В мене ліве око стрілецьке.

Як канадці вирівнюють лице – повернувся на фронт. Байдуже, що пальця нема. Не біда.

Врятують праве око – буду просити, щоби вставили туди прилад нічного бачення", - сміється. Потім робиться серйозний.

"Це ж добре як! Забіг у ворожий бліндаж і стріляєш не на шорох, а зразу туди, куди треба. Я на фронт повернувся у будь-якому випадку. Хай тільки вилікуюся. Чую, що лице заживає потихеньку. Прикус зубів став мінятися".

Боець Юрій Шумейко (він же «Британець») має перенести ще кілька операцій із пластики обличчя. Між тим, йому треба знайти клініку, де б йому вставили очний протез.

І хоча трохи коштів на лікування у Юрія є, він буде вдячний за допомогу. Номер картки Приватбанку: 4731 2171 1245 7575

Черкаська облрада звернулася до ВР і Генпрокуратури: ПОРА РЕАБІЛІТУВАТИ ХОЛОДНОЯРСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ!

Черкаська обласна рада підтримала ініціативу фракції "Свобода" і звернулася до Голови Верховної Ради України та Генерального Прокурора України з проханням реабілітувати Героїв Холодного Яру, які досі (!) вважаються "бандитами" за окупаційним більшовицьким законодавством.

Про це на своїй сторінці у "Фейсбуці" повідомляє керівник фракції ВО "Свобода" в Черкаській облradі Юрій Ботнар.

Він пише наступне: "Йшлося, зокрема, про внесення змін до Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», адже за цим документом, ухвале-

ним ще в совєцькій республіці, жертвами політрепресій визнавалися лише ті, хто боровся проти режиму в пізніші роки ХХ-го століття і був засуджений за позицію. Водночас усі, хто боровся проти становлення більшовицької влади зі зброєю в руках, зокрема й холодnojарці, реабілітації не підлягали, оскільки їх було засуджено за "бандитизм".

Цікаво, чи проявлять свою патріотичну позицію Андрій Парубій і Юрій Луценко та чи прислухаються вони до голосу Черкащини – обласної ради.

Не менш цікаво, чи виконають ці діячі Указ Президента України «Про заходи з

відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років», яким наступний 2017-й рік проголошено Роком Української революції 1917-1921 років.

Одним з пріоритетів діяльності органів державної влади визначено вшанування подій та видатних учасників Української революції 1917 – 1921 років. А чи не чільними постатями тієї доби є саме Герої Холодного Яру?!

Наше завдання усунути історичну несправедливість і на державному рівні визнати їх борцями за волю України".

P.S. Після розголосу теми у соціальних мережах Генпрокурор України Юрій Луценко так прокоментував це на "Фейсбуці": "Доручення вже два тижні як опрацьовується. Все буде добре, по-українськи".

Отже, є сподівання на те, що справедливість нарешті переможе...

**"Козацький край" – це найбільш актуальні публікації.
Наші журналісти працюють з архівами, істориками
і краєзнавцями та виїжджають безпосередньо на передову у зону
АТО – з Вами і для Вас ми пишемо про історію
і сьогодення боротьби за Волю України..
Сайт нашої газети в Інтернеті оновлюється ЩОДЕННО!
www.cossackland.org.ua**

СТОРОЖОВА ЗАСТАВА

НА НОВИЙ РІК КРАЇНА ПОБАЧИТЬ БЛОКБАСТЕР – ФЕНТЕЗІ НА ТЕМУ ЧАСІВ РУСІ ЗА КНИГОЮ УРОДЖЕНЦЯ ЧЕРКАЩИНИ

Судячи з деяких заголовків у ЗМІ, просування нового українського фільму "Сторожова застава" (прем'єра передбачається 22 грудня 2016 року) відбувається не без участі наших добрих знайомих — із дружніх фільмів "Хроніки Нарнії", "Гаррі Поттер". Оскільки й вітчизняна прем'єра певною мірою передбачає дуже ходовий і затребуваний жанр — фентезі (а також пригод). Про це пише gazeta.dt.ua

#КіноКраїна FILM.UA Group (дистрибуція та постпродакшн) і StarLightMedia (медіапідтримка), а також Держкіно України.

За деякими даними, вже є попередні домовленості про прокат цієї стрічки в Індії, Ізраїлі, В'єтнамі, Франції, Південній Кореї. Бюджет (із відкритих джерел) — 40 млн грн. Продюсери проекту — Єгор Олесов, Юрій Прилипко. А ось режисер "Сторожової застави" — Юрій Ковальов — дебютант у повному метрі. Раніше він знімав рекламу, короткометражки.

Юний герой "Сторожової застави", фільму, що знімається за книгою Володимира Рутківського — шестикласник Вітько дивним чином переміщується на тисячу років назад (своєрідний реверс). І зустрічає в "прекрасному далекому" таких самих дивних персонажів: Іллю Муромця, Добриню Микитича, Олешка Поповича. Хлопчика вважають родичем Муромця (його небожем). І Вітьку нічого не залишається, як стати разом із героями билін на стежку боротьби за добро, борючись із ворогами, використовуючи не тільки зброю, а й інші чудодійні засоби...

Ставки у зв'язку з цією картиною і в прокатників досить високі. По суті, чекаємо на свій український дитячий новорічний блокбастер — сімейну казку для всіх. І, здається, всі інгредієнти для майбутнього успіху поки що наявні (хоча, звісно, варто зачекати прем'єри та чесних рецензій після неї).

По-перше, сам літературний матеріал — прямо чудовий, навіть дивно, що раніше твори Рутківського якось не особливо приваблювали українських кінематографістів. По-друге, кастинг-директор Алла Самойленко подбала про достойний акторський склад: Олег Волощенко, Роман Луцький, Наталія Сумська. Юних героїв грають Данило Каменський (Вітько) і Єва Кошова (Оленка), романтичним почуттям до якої запалюється хлопець-герой. Ну й по-третє, під фільм підписалися члени ініціативні групи

Довідка "Козацького краю": В основі фільму "Сторожова застава", до якого прикута увага медіа, — роман Володимира Рутківського, лауреата Національної премії ім. Тараса Шевченка — жителя Одеси, уродженця с. Хрестителеве Чорнобаївського району Черкащини, одного із найталановитіших сучасних дитячих письменників.

СУЧАСНИЙ ІКОНОПИСЕЦЬ ВІДТВОРИВ СЮЖЕТ «ГАЙДАМАЦЬКОЇ» ІКОНИ, ЗНИЩЕНОЇ БІЛЬШОВИКАМИ

Сучасний іконописець Юрій Нікітін намалював «гайдамацьку» ікону, відтворивши сюжет колись знищеної більшовиками ікони, яка була у Мотринському монастирі на Черкащині.

Про це на своїй сторінці у «Фейсбуці» пише автор ідеї відтворення ікони з цим сюжетом, Андрій Ковальов: «Український національно-визвольний іконопис. Образ Господа і Спаса нашого Ісуса Христа, який через отця-архимандрита Мельхіседека Значко-Яворського

благословляє гайдамаків-лицарів землі української на боротьбу за віру православну і рідну землю, за народ. За свідченнями істориків, така подія мала місце, коли намісник Троїцького (Мотринського) монастиря у Холодному Яру освятив зброю і благословив гайдамаків на визвольну боротьбу. За свідченнями Юрія Горліса-Горського, ікона з таким сюжетом була у Мотринському монастирі на Черкащині, поки її не знищили москалі...»

Фундатор ікони — Ростислав Мартинюк. На даний час ікона перебуває у приватній колекції.

Раніше Юрій Нікітін вже прославився тим, що маюючи картину на честь перемоги над московитами під Оршею, серед середньовічних воїнів українсько-білорусько-польсько-литовського війська зобразив сучасну очільницю Литви — президента Даля Грібаускайте. Також у ЗМІ потрапляла інформація про те, що в окупованому Криму патріоти досі надійно переховують портрет кримськотатарського хана Давлет-Герая, який спалив Москву під час переможного походу 1571 року. Портрет цей теж виконаний Юрієм Нікітиним.

Відновлення загубленої ікони за збереженням у описах сюжетом — вже не перше в біографії Нікітіна. У XIX ст. в журналі «Київська старовина» повідомлялось про іконостас козацької доби, в якому архангели Гавриїл та Михаїл були зображені у вигляді запорожців. Один з них — навіть у смушковій шапці. Ці ікони не збереглися. Але коли Юрій Нікітін дізнався про це, йому захотілося відтворити ікону — і він зробив це...

Петро ДОБРО

В останньому бою Тура-Шухевича поруч з ним був єдиний солдат УПА – Галина Дидик. Останні роки життя легендарної жінки пройшли в Христинівці на Черкащині...

Галина Дидик була сьомою дитиною у родині, яка понад усе любила Бога й Україну. Змалечку Галя рівнялася не стільки на сестру Катерину, яка стала черницею, скільки на брата Івана, який під час Першої світової війни вступив до Легіону Січових Стрільців...

Зовсім юною дівчиною Галя вступила до "Союзу українців", а 1935 року – і в ОУН. Дівчина опинилася у вирі визвольної боротьби проти поляків, епіцентром якої, нарівні з Галичиною, стала її рідна Тернопільщина. В тій боротьбі втратила свого нареченого-оунівця – поранений пострілом польського поліцейського, він помер у неї на руках...

1939 року Збруч перейшла Червона армія – разом з гітлерівським Вермахтом вона розірвала навпіл землі Речі Посполитої. Сподівання західноукраїнців на те, що після звільнення від поляків, у об'єднаній Україні стане легше жити, не справдилися – для селян розпочалася масова примусова колективізація, а для інтелігенції – репресії, особливо ж для тих, хто відмовлявся вірити в те, що українець – це тільки застаріла назва "саветского человека". Серед оунівців, яких арештували першими, була й Галина. Майже рік її тримали у в'язниці Бережан. Через кілька десятиліть, 1971 року в заяві до Президії Верховної Ради СРСР Дидик згадувала: "Я бачила витягнені із катівень і виставлені для упізнання рідними тисячі трупів – постріляних, помордованих, часом зі слідами варварських знущань – вирізаними на тілі тризубами, виколотими очима, повідрізуваними вухами..." Саму Галину через рік таки випустили – за браком доказів належності до підпілля ОУН. Останнім знущанням-випробуванням для дівчини стала імітація її розстрілу в дворіку тюрми.

Те залякування не спрацювало – воно тільки переконало Галину, що нові окупанти нічим не кращі за поляків. 1941 року на Україну прийшли ще й гітлерівці, які продовжили "кращі традиції" своїх попередників, кидаючи до тюрми і розстрілюючи в першу чергу тих, кому хотілося бачити Україну вільною від будь-яких зайд. Коли на противагу всім чужинським військам 14 жовтня 1942 року було створено Українську повстанську армію – Галина до неї вступила однією з перших, закінчила медичні курси і невдовзі очолила Український Червоний Хрест на Тернопільщині. Ім'я Галини Дидик і її місцезнаходження стали повною таємницею навіть для рідних. Найрозповсюдженішими псевдопідпільниці стали Анна та Молочка. Не злічити вигаданих імен у фальшивих посвідченнях Галини, які вона пред'являла на вулицях міст і сіл окупованої України спочатку німецьким, а потім радянським патрулям.

Вона мала безліч турбот – збирала медикаменти для повстанців, організувала підпільні лісові шпиталі й курси для медперсоналу. Все це в умовах підпілля діяло не гірше, аніж медичне забезпечення регулярних армій... За це 1945 року Президія Української Головної Визвольної Ради нагородила Галину Дидик Бронзовим Хрестом Заслуги.

Додатковою турботою для Галини стало її призначення (одночасно з виконанням попередніх обов'язків) референтом, координатором роботи особистих зв'язкових командарма УПА Романа Шухевича (псевдо – Тур). Так само вона відповідала за мережу конспіративних криївок та їхніх господарів, а ще – за здоров'я самого Шухевича. 1947 року досі сильний і чудово підготовлений в спортивному плані головнокомандувач українських повстанців вже мав цілий букет хвороб підпільника – ревматизм, серцеві й легеневі хвороби. Призначення референтом людини, що тямила в медицині, поліпшило стан генерала – він любив повторювати, що Галина рятує його від смерті. Втім, медики наполягали: постійно жити й далі у лісових криївках йому не можна. Треба лікуватися серйозно. Рекомендували... курорт і море, скрушно зітхаючи, що це неможливо – адже Шухевич був для НКВС найрозшукуванішою

людиною у післявоєнному СРСР. Шухевич, який був людиною авантюрою і, як казали у підпіллі, фартовою, звик водити ворога за носа – навіть на вулицях окупованого Львова час від часу з'являвся переодягненим то в мундир офіцера НКВС, то у старий селянський кожух із шапкою...

неймовірно ризикуючи, довелося доставити Шухевича на огляд медиків у Львів. Ще важче було роздобувати ліки: НКВС, знаючи про хвороби Тура, завело в аптеках Львова більше 40 інформаторів. Влітку 1949-го Шухевичу знову довелося їхати разом з Дидик до Одеси – тут вона вільно

РЕФЕРЕНТ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧА

Малюнок Олега КИНАЛІ

Вирішив, що й на курорт проїхати зможе, але першою розвідку провела знов-таки Галина Дидик – цілий місяць вона пробувала в "Куяльнику" під виглядом хворої серцем. Головне, що привезла Галина з тієї розвідки – не тільки те, що виготовлені в УПА фальшиві документи всюди сприймаються за чисту монету, а ще й те, що ставлення одеситів до галичан – чудове й абсолютно не вороже.

Наступного року стан здоров'я лідера українського націоналістичного підпілля погіршився – ослаблений серцевий м'яз та підвищений тиск все частіше вибивали його з колії. У травні 1948 року в супроводі Галини Дидик Роман Шухевич вирушає до санаторію "Лермонтовський" в Одесі. Документи й путівки

У травні-червні 1948 року в елітному радянському санаторії «Лермонтовський» в Одесі відпочивали «вчителі» Ярослав Польовий і Ганна Хомик. Насправді ж, це були головнокомандувач УПА Роман Шухевич і його референт Галина Дидик...

виписані на ім'я Анни Хомик та Ярослава Польового – обоє числяться вчителями... На курорт прибули відкрито – літаком "Станіславів – Одеса", придбали за готівку "курсовку" на оздоровчі процедури і півтора місяці лікувалися у кардіолога Неллінгера, консультувалися у світлі радянської медицини – Казацкера, Сігала, Шмальца.

Вже після загибелі Шухевича НКВС з'ясує неймовірну річ: найстрашніший для Москви повстанець умудрився зробити кардіограму у радянському військовому госпіталі, а одеська міліція видала Шухевичу тимчасову прописку й поставила штамп у фальшивому паспорті, де була вклеєна точно така сама фотокартка, як на оголошенні про його загальносоюзний розшук!

Справжньою бравадою українських повстанців стало фото на пам'ять про перебування в Одесі, зроблене в місцевому фотоательє. Хоча все це було на межі смертельного ризику – навіть коли Шухевич заходив до чергового лікарського кабінету, він мав з собою ампулу з отрутою, а Галина чекала в коридорі з пістолетом у кишені... Той відпочинок дав поліпшення здоров'я лише на певний час. Вже взимку,

купувала йому ліки, а для медиків він уже був майже давнім знайомим...

Втім, здоров'я Шухевича стало все гіршим, а коли він загубив у Одесі медальйон-іконку із зображенням Богородиці, подарований в дитинстві матері, то сказав: "Це значить, що я скоро загину..."

Восени 1949 року стан здоров'я Провідника погіршився остаточно. Він вже не міг робити величезні марш-кидки, які раніше були для нього нормою. Уколи й пігулки вже не давали бажаного ефекту. Але і в цей час Шухевич не втрачав працездатності – під його диктовку Галина друкувала накази й інструкції щодо роботи з молоддю Центральної і Східної України – після поїздки туди Шухевич був переконаний у благодатному підґрунті для перемоги національної ідеї... Наприкінці лютого 1950 року бойовики з його особистою охорони почали говорити про те, що їхній командир помирає – захливі перепади тиску й серцеві напади стали регулярними. Але Шухевичу судилося загинути в бою.

5 березня сотні солдатів НКВС оточили Білогорщу під Львовом, де в хаті у центрі села переховувався Шухевич. За фатальним збігом, наступної ночі він мав перебратися на іншу криївку і двоє його особистих охоронців якраз відбули її облаштувати. Єдина людина УПА, яка була в хаті на ту пору – Галина Дидик. На стук вона відчинила двері і, хоча кілька енкавееців зразу ж заламали їй руки, встигла голосно крикнути, мовляв, тут нікого чужого немає. Це було сигналом для Шухевича, але втекти він вже не міг – по сходах на другий поверх, де він був, вже підіймалося двоє офіцерів НКВС. Першим пострілом з пістолета Шухевич застрелив першого з них – майора, а другу кулю пустив собі у скроню...

Скориставшись перестрілкою, Галина розкусила ампулу з ціаністим калієм, зашити в комірці кофтинки, але її "врятували" лікарі, які були під час операції поруч з енкавеевцями.

Протягом слідства, яке скінчилося тільки 18 жовтня 1951 року, жінка витримала 129 допитів. Деякі з них тривали по 15-16 годин без перерви. Змінювалися тільки слідчі. На перші допити потягли, не очікуючи, поки пройде параліч від вжитої отрути – до кабінету слідчого занесли на носилках. Галину били гумовими палицями з метале-

вим плетінням, кололи наркотики, вибили зуби...

В останні дні жовтня "трійка" МДБ СРСР засудила її до 25 років концтаборів. Але й після цього жінку продовжували цілих 20(!) років утримувати не в таборі, а в чотирьох стінах тюрмної камери. І тільки 1971 року Галину Дидик перевели до табору. Допомогла в цьому... Анжела Девіс. У СРСР тоді саме страшенно галасували про порушення прав цієї темношкірої громадянки США, яка була засуджена американським законом точно так само до 25 років позбавлення волі. Західна ж преса опублікувала факти про те, що в СРСР цілих чотири жінки, колишні зв'язкові УПА, позбавлені волі на тих самих 25 років і так само – за політичні переконання... Випустити їх, звичайно, не випустили, але на останні 5 років відсидки перевели із сирих камер до табору в Мордовії. Галина раділа сонцю й лісу за колючою огорожею табору, а в дворіку знаходила кульбабу, з якої робила собі салати...

У Христинівку – під нагляд КДБ

Після звільнення приїхала до рідного села на Тернопільщині, але вже наступного дня її вислала міліція, суворо заборонивши з'являтися в Західній Україні. Трохи жила у знайомих вчительки й поетеси, а потім оселилася в Христинівці на Черкащині.

– У Христинівці тета (тітка – А.К.) Галя жила в будиночку на вулиці Щорса, 3, – розповіла автору цієї публікації по телефону жителька тернопільських Бережан Євгенія Васків, внучка сестри Галини Дидик. – Мала невеличкий город, буквально сотку-дві – з того й жила. Іноді пишуть, що вона працювала в місцевому дитсадку, але це неправда, їй ніхто не давав змоги працювати. Якось тільки змогла сезон попрацювати в радгоспі на збиранні помідорів...

Дуже любила квіти – вони завжди цвіли біля її хатинки. А ще – книги. Їх мала дуже багато. Завжди пам'ятати тету Галю – вона допомогла мені, як ніхто інший. Мого нареченого батьки готували до служби в КДБ, а зі мною забороняли зустрічатися, бо я – з "бандерівської" родини. А вона допомогла своїми розмовами зрозуміти – кохання вище всього, воно все здолає. Так і вийшло в нас, тільки чоловік вже, звичайно, на роботу в КДБ не взяла...

На той час неподалік жила Надія Суровецьку, яка колись працювала в уряді УНР та Директорії Симона Петлюри, а після радянських таборів оселилася під наглядом КДБ в рідній Умані. Галина Дидик приїздила до неї гостювати із сусідньої Христинівки. А ще, згадавши, як в молодості ризикувало перетинала окуповану Україну разом з Романом Шухевичем, їздила аж до Нальчика в Кабардино-Балкарії. Тут жила родина сина Шухевича – Юрія, якраз засудженого втретє до таборів. Галина Дидик допомагала дружині Юрія, бавила внуків командарма Шухевича...

1979 року її викликали до Христинівського відділку КДБ. Попередили, що їм відомо про те, що до неї в гості приїздили ще дві колишні зв'язкові Шухевича – Катерина Зарицька й Одарка Гусак. Пропонували зробити "заяву-каяття", назвавши УПА і Шухевича бандитами. Натомість гарантували пенсію і можливість переїхати на Тернопільщину. 67-річна жінка гордо відмовилася... Вночі їй побили вікна в хаті. Записка, прив'язана до однієї з кинутих каменюк, була списана лайкою, єдиним нормальним словом серед написаного було "бандерівка"...

Того ж 1979-го року Галина Дидик померла від інфаркту в Христинівській лікарні. До Бережан на Тернопільщині таки повернулася – але в труні. Рідні похоронили її швидко, тим самим випередивши КДБ, який навряд чи дозволив би це.

У рідному селі Шибалин Галині Дидик встановлено пам'ятник, вулицю, де жила, перейменовано на її честь, а у місцевій школі директорка Зіновія Волошин облаштувала чудовий музей. Та, що була поруч з командармом УПА у день його останнього бою, не отримала жодної нагороди за часів української Незалежності. Другу й останню у її житті бойову відзнаку перед строем воїнів УПА, вишикуваних на лісовій галявині, їй вручили далекого 1947 року – це був Срібний Хрест Заслуги...

Андрій КРАВЕЦЬ

КОРСУНЧАНИН, ЯКИЙ ЗДОЛАВ МОСКОВСЬКУ ЗБРОЮ

Козаки, керовані полковником Гуляницьким, відбили у ворога Лубни, Гадяч, Конотоп і переслідували окупантів аж до кордону з Московщиною...

Андрій КРАВЕЦЬ

Знаменита битва влітку 1659 року під Конотопом стала славетною сторінкою в історії українського війська й ганебною – для російського. Саме час згадати нашого земляка з Корсуня, полковника Григорія Гуляницького, шаблі козаків якого змусили здригнутися російського царя...

"Цвіт московської кінноти, що відбув щасливі походи 1654 і 1655 років, загинув за один день, і вже ніколи після того цар московський не був у змозі вивести в поле такого блискучого війська. У жалібній одежі вийшов цар Олексій Михайлович до народу, й жах охопив Москву..." Так описував реакцію на звістку про поразку під Конотопом від українських козаків російський історик Соловйов.

Під час Визвольної війни Гуляницький, за дорученням гетьмана Хмельницького, двічі очолював українське посольство до Москви: у 1649 та 1654 роках. Та пізніше, побачивши, як "братня" Москва ставиться до виконання Договору з Україною, став її заклятим ворогом.

1658 року Москва відкрито підтримала українську опозицію законному гетьманові Виговському, царський уряд пере-

йшов від підбурювання громадянської війни в Україні до збройного вторгнення російських військ. Армія воєводи Ромодановського захопила ряд міст України, по-звірячому розправившись не тільки з прихильниками гетьмана, а й зі звичайним мирним населенням. Літописець того часу так згадує прихід Ромодановського в Конотоп: "Він зустрів процесію громадян міста, перехрестився перед ними похристиянськи, але пограбував місто і його мешканців по-татарськи..."

Така поведінка московської армії тільки додавала прихильників гетьманові Виговському та їхнього бажання вигнати зайд із України. Росія ж у відповідь розширила військове вторгнення: навесні 1659 року на допомогу військам Ромодановського вирушила армія князя Трубецького...

Бої загонів Гуляницького проти росіян були абсолютно успішними: він відбив у московитів Лубни, Гадяч, а потім і Конотоп. Після цього, з 21 квітня по 29 червня, цілих 70 днів, 4 тисячі його козаків утримували Конотоп, відбиваючи численні атаки 150-тисячного війська Трубецького, що оточило місто. На пропозицію зрадити Виговського, Гуляницький гнівно відповів, що росіяни в Україні "многі міста випалили і висікли, краще бути у турка, ніж у москалів..." І сказав, що повірить у мирні наміри Москви тільки тоді, коли вона прибере геть з української землі свої війська...

У червні козаки, керовані Іваном Виговським та братом Григорієм Гуляницького Степаном, повністю розбили під

Малюнок Віктора Місєвці

Конотопом 30-тисячний кавалерійський корпус Пожарського. Почувши про цю поразку, Ромодановський покинув мрії про взяття Конотопа й почав поспішний відступ з України. Його наздогнали козаки Григорія Гуляницького: несподіваний удар дав українцям багаті трофеї – артилерію,

скарбницю, обоз і безславно втрачені росіянами знамена. Сам князь Трубецького ледь не загинув і був двічі поранений. Козаки переслідували недобитків аж до самого кордону з Московщиною. На жаль, результатами цієї перемоги Україна не скористалася і вільною не стала...

ПРАВА РУКА ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ

Потужні українські мортири під командуванням драбівчанина нищили солдатів царя Петра сотнями...

Олександр БРАВАДА

Уродженець Черкащини був генеральним бунчужним гетьмана Мазепи, а його сестра стала власницею королівського замку Карла XII...

Високоосвічений гетьман Іван Мазепа, який вільно володів українською, російською, польською, німецькою, французькою й італійською мовами, і найближчого помічника мав до себе подібного... Вихованець Києво-Могилянської академії Федір Минович обіймав фактично найвищу виборну урядову посаду генерального бунчужного, що в час війни перетворювалася на найвище військове звання генеральної старшини гетьманського козацтва.

Народився Федір у маєтку свого батька, Івана Миновича, козацького полковника, званого на всю Україну після того, як його загін розбив на річці Кодимі удесятеро більшу білгородську орду. Жалувані полковникові царем Драбів і його околиці стали вотчиною роду Миновичів. Тут малий Федір учився тримати в руках перо й папір та шаблю й вуздечку, звідси починав свій шлях у неспокійне життя...

Саме Федір Минович за дорученням Мазепи провів успішні переговори на Запорізькій Січі, результатом яких стало приєднання до українсько-шведського війська, яке виступило проти росіян, ще й 8-тисячного загону запорожців на чолі з кошовим отаманом Костем Гордієнком. Він був вірним ідеї звільнення України від влади Москви не тільки до самої поразки під Полтавою. Пізніше, вже при гетьманові Пилипу Орлику, Минович став генеральним осавулом. Об'їздив майже всю Європу з таємними дипломатичними місіями для створення антимосковської коаліції. Довго жив у Швеції, Туреччині й Польщі, а помер у Криму.

Дивовижне продовження "шведська сторінка роду Миновичів" отримала вже після завершення Північної війни. Король Карл XII став... фінансовим боржником сестри Федора Миновича – Ганни. Як дружина небожа Мазепи, після смерті гетьмана вона стала його спадкоємницею. Тепер саме перед нею мав боргові зобов'язання Карл XII, який ще 1709 року позичив у Мазепи 200 тисяч талерів.

Карл загинув у бою в Норвегії, так і не спромігшись повернути Ганні гроші, тому вона звернулася до шведського уряду з вимогою сплатити борги короля. Уряду Швеції й без того було нелегко, бо вів чергову війну з Росією, та закони старої Європи понад усе – тож драбівчанці Ганні Минович-Войнаровській було передано в рахунок сплати боргу королівський замок Тіннелсьє і кам'яницю у Стокгольмі. На початку 1740-х років Ганна продала всю нерухомість і виїхала зі Швеції. Куди – історії невідомо. Але у Стокгольмі залишилися жити її син Станіслав та донька Кароліна-Елеонора. Цікаво, чи знають їхні нащадки, що в їхніх жилах тече не тільки шведська кров і чи уявляють хоч приблизно, де знаходиться на карті світу прапрапрабабусин Драбів?..

Менше, аніж Федору й Ганні, які встигли емігрувати, пощастило решті сім'ї Миновичів, висланих Петром I до Сибіру. Один з братів Миновичів, Іван, який потрапив до Сибіру зовсім малим, навіть зробив там кар'єру офіцера. Посланий супроводжувати обоз із Єкатеринбурга до Санкт-Петербурга, він втік і приєднався до Федора, який на той час жив у Криму. Їхня мати, Пелагея, після 30 років заслання, у віці вже понад 80 років, повернулася з

Малюнок Олександра Бондаренка

Сибіру в Україну – тут і померла й похована на Полтавщині біля церкви, збудованої чоловіком-полковником.

Сини Федора Миновича, Яків і Петро, поплалися перед російським царем лише за те, що тихцем з'їздили до Польщі зустрітися з батьком – для благовидної причини їхнього заслання до Сибіру братів звинуватили у підтримці закатованого у Петропавлівській фортеці гетьмана України Павла Полуботка...

Востаннє в списках головних ворогів Московії прізвище Минович зустрічаємо в часи Катерини Другої. Внук Федора Миновича був бойовим офіцером Смоленського та Нарвського піхотних полків, героєм Семирічної війни, а ще – ворогом Катерини і поборником справи батька й діда у визволенні України. Василь Минович мав сподівання, що цьому сприятиме воцаріння царевича Івана VI, ув'язненого за вказівкою імператриці у Шліссельбурзькій

фортеці. Вранці 5 липня 1764 року вірні підпоручику Миновичу солдати увірвалися до камери, де утримувався царевич, та за кілька хвилин до того спадкоємця престолу підступно вбили вірні Катерини офіцери. 24-річного Миновича стратили – йому так і не судилося здійснити мрію про вільну Україну й повернення помістя предків на Драбівщині...

Цікаво, що одне із сіл Драбівщини, Кантакузівка, відібране у нащадків генерального бунчужного, досі носить ім'я російського князя Кантакузена, якому цар Петро віддав землі Миновичів. Ще одне село Миновичів, Драбове-Барятинське, назване "на честь" шаленого визискувача місцевих селян, російського поміщика Барятинського. Обидві назви декомунізації не підлягають, тому залишаються такими, як і часи імперської окупації...

Козацькі церкви: опора православної віри

Московити в усі часи прагнули позбавити Запорозжя церковної автономії, а Січ чинила опір наступові царизму. У 1769 р. запорозька кошо-ва старшина відмовилася виконати наказ Румянцева і поставити запорозьких ієромонахів, що були у військовому поході, у залежність від російських обер-священиків усієї діючої армії. Козаки зі своїми традиціями демократії і в цьому намагалися відстоювати свої права.

У цьому ж році велике занепокоєння церковної митрополії у Києві і синоду в Петербурзі викликало перебування на Січі за проханням коша єпископа Анатолія Мелеса з Афонської гори. Він був уродженцем Мелесового хутора під Золотоношею на сучасній Черкащині. Приїхав на Січ для збору милостині для афонських монастирів, а також як уповноважений від поневоленних турками слов'ян, які бажали переселитися. В Україні єпископ Анатолій під час богослужіння в Січі принципово не згадував імен російських ієрархів.

Зі страху перед можливістю утворення автономного єпископату імператриця Єлизавета 27 жовтня 1759 р. видала спеціальний указ про заборону Анатолієві Мелесу служити на Запорозькій Січі...

Найтяжчим періодом для запорозької церкви були 1709 — 1734 рр. 1709 р. за наказом Петра I разом із Чортомлицькою Січчю була зруйнована й церква. Козаки захопили з собою похідні церкви, спустилися нижче Дніпром і заснували Кам'янську Січ, але й звідти московити їх вигнали. Запорожці пішли ще нижче й отаборилися в Олешках, але то було тоді володіння кримського хана, і козакам велося там дуже тяжко...

Та попри все запорожці й тут встановили зв'язок із афонським духовенством і царградським (константинопольським) патріархом, знайшли можливість обмінюватися подарунками, одержували звіди священників, приймали в дар золототкані ризи й чудової роботи аналой з арабського дерева з інкрустаціями (за переказами, цей аналой раніше належав знаменитому проповіднику IV ст. Іоанну Златоусту). Після зруйнування Січі він зберігався у Нікопольській церкві; зараз відомостей про аналой немає.

Посилений розвиток церков на Запорожжі пов'язаний із останньою, так званою Новою, або Підпільненською Січчю, яка існувала в 1734—1775 рр., в часи кошового отамана Петра Калнишевського.

Після ради 1766 р. і до кінця існування Запорозької Січі в межах Вольностей Війська Запорозького нараховувалось 44 церкви, 13 каплиць, 2 скити, одна молитовна ікона — у 53 поселеннях та урочищах.

Церкви на Запорожжі були дерев'яні. Збиралися за часом дерев'яні церкви замінили на кам'яні, хотіли спорудити храм із мармуру й тесаного каміння. Зруйнування Січі в 1775 р. перешкодило здійсненню цих планів...

Була ще одна особливість на Січі — похідні церкви. Робилися вони з грубого полотна та церати й нагадували намети. Запорожці возили їх із собою в походи, встановлювали поблизу сторожових постів — «бекетів». Саме в похідні церкви на Микитиному Розі відслужили молебні, коли Богдана Хмельницького, який прибув сюди з Чигирини, обрали гетьманом на раді в Січі і коли він на чолі козаків вийшов на першу визвольну битву українського народу під Жовтими Водами...

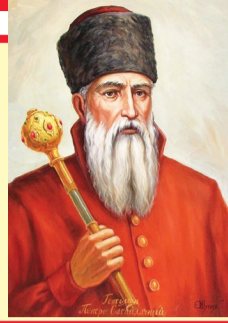
Церковний інтер'єр, внутрішнє оздоблення храмів відображали ставлення запорожців до церкви. Січова церква відзначалася дорогою ризницею, щонайкоштовнішим церковним начинням. Вся Російська імперія не мала багатшого храму. Царські врата в церкві останньої Січі були вилиті з чистого срібла, ікони горіли золотим оздобленням, вони були писані кращими візантійськими та українськими художниками, ризи були ковані щирим золотом, книги обкладені масивним сріблом із коштовним камінням; розкішне церковне начиння: великі срібні напрестольні ліхтарі-свічники, кипарисові з різьбою, а також срібні позолочені хрести, срібні лампади, п'ятдесят срібних позолочених корон; прикрашали інтер'єр церкви багато низок перлин, коралів, вироби з бурштину, сотні золотих червінців і полотняних, гаптованих золотом і сріблом напрестольних уборів, священницькі шати з парчі, штофу та інших цінних тканин, 120 стародруків і старовинних рукописних книг...

Найшанованіші святі і свята у козаків були свої. Храмовим святом на Запорозькій Січі було свято Покрови. На всіх Січах була церква Покрови, і вона вважалась головною. Під покровом Богоматері запорожці не боялись ні ворожого вогню, ні грізної стихії, ні морської бурі.

Користувались популярністю церкви Миколаї, захисника всіх тих, хто плаває, мандрує, небесного воїна Михаїла, а також Андрія Первозванного, як першого вістителя у придніпровських краях християнської віри...

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ 17 – 25 червня

17 червня 1621 р. на нараді у Сухій Діброві під Білою Церквою Петро Сагайдачний запропонував гетьману Якову Бородавці об'єднати їхні козацькі війська й виступити під Хотин - на допомогу польсько-литовському війську проти турецького султана.

17 червня 1917 р. у Києві відкрився Другий Всеукраїнський військовий з'їзд (тривав до 23 червня), під час якого було проголошено автономію України і розпочато формування самостійних державних і військових структур.

18 червня 1637 р. запорожці разом із донцями здобули турецьку фортецю Азов.

18 червня 1709 р. москалі зруйнували Чортомлицьку Січ.

18 червня 1869 р. народився Сергій КУЛЬЖИНСЬКИЙ, інспектор кінноти Армії УНР, генерал-хорунжий Армії УНР.

18 червня 1881 р. народився Олександр ПУЧКІВСЬКИЙ — український отоларинголог, професор Одеського та Київського медінститутів, розробник української медичної термінології. Розстріляний енкаведистами у 1937 р.

18 червня 1939 р. відкрито пам'ятник Тарасові ШЕВЧЕНКУ на його могилі в Каневі.

19 червня 1657 р. українсько-угорські війська під проводом ЖДАНОВИЧА і князя РАКОЦІЯ здобули Варшаву.

19 червня 1909 р. народилася Марія ПШЕП'ЮРСЬКА-ОВЧАРЕНКО, професор, філософ, видатний мовознавець україніст, яка довгі роки викладала українську мову в університетах Чехословаччини, Італії та США.

19 червня 1926 р. вбито Володимира ОСКІЛКА, командувача Північно-Західним фронтом Армії УНР.

20 червня 1768 р. Максим ЗАЛІЗНЯК та Іван ҐОНТА з гайдамаками здобули Умань.

20 червня 1919 р. військова делегація Української Народної Республіки підписала з поляками мирний договір

21 червня 1897 р. народився Юрій КОНДРАТЮК (справжнє ім'я - Сергій ШАРГЕЙ), інженер, конструктор, винахідник, теоретик ракетобудування.

21 червня 1890 р. народився Петро ФРАНКО, український письменник, брат поета Івана Франка, командир авіазагону Української Галицької Армії.

21 червня 1949 р. помер Гнат СТЕФАНІВ, генерал-хорунжий Армії УНР.

22 червня 1657 р. Богдан ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ уклав союз із Швецією та Семигородом, за яким планувався поділ Польщі.

22 червня 1933 р. лідер комуністів України П.Постишев оголосив масові арешти серед української «буржуазної інтелігенції».

22 – 24 червня 1941 р. більшовики вчинили масові розстріли українців Галичини та Волині в тюрмах НКВД.

23 червня 1917 р. у Києві проголошено Перший Універсал Центральної Ради.

23 червня 1990 р. почалося повернення кримських татар на Батьківщину.

24 червня 1897 р. народився Іван ЛЮТИЙ-ЛЮТЕНКО (ҐОНТА), звенигородський отаман.

25 червня 1205 р. загинув галицький князь Роман МСТИСЛАВИЧ.

25 червня 1886 р. народився український історик Іван КРИП'ЯКЕВИЧ.